

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 2011

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1170

Kitap Adı : İnsanların Çoğu

Alt başlık : Kur'an Merkezli Bir Okuma

Book Title : Most People

Subtitle : A Qur'an-Centered Reading

ISBN : 978-625-8910-27-8

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258910278

Yazar | Author: Soner Akdağ | orcid.org/0000-0003-3403-5976

Editor | Editor: Ahmet Gökçimen | orcid.org/0009-0004-9591-6472

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 132 (xiv+118)

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül | September 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRHS - Kur'an | The Koran

BISAC: REL041000 - Din / İslam / Kur'an ve Kutsal Yazılar | Religion / Islam / Koran & Sacred Writings

THEMA: QRPF1 + QRVC - Kur'an + Kutsal metin eleştirisi ve tefsiri | The Koran (Qur'an) + Criticism and exegesis of sacred texts

LC Classification: BP134.M3 - Kur'an'da insan / İslam'da teolojik antropoloji – Kur'an öğretisi | Man in the Qur'an / Theological anthropology—İslam—Qur'anic teaching

DEWEY: 297.1226 - Kur'an yorumu ve tefsiri | Qur'an interpretation and commentary

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.2325 - Din Araştırmaları | Religious Studies

Scopus Subject Areas: 1212 Din Çalışmaları | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Akdağ, Soner. *İnsanların Çoğu: Kur'an Merkezli Bir Okuma*. FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

İNSANLARIN ÇOĞU

-Kur'ân Merkezli Bir Okuma-

Dr. Soner AKDAĞ

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Dr. Soner AKDAĞ

1984 Erzurum doğumlu olan yazar, Atatürk Üniversitesinde Türkoloji okuduktan sonra bir süre Amerika'da yaşadı ve “Northern Virginia Community College”de İngilizce eğitimi aldı. Yüksek lisansını tefsir alanında hazırlayan yazar, ilk kitap çalışması olan “Asım Kırati'nin Ebu Bekir Şu'be Rivayeti” adlı araştırmasını 21 yaşındayken tamamladı. Bu arada medrese usulüyle Arapça ve İslami İlimler okudu ve neticesinde icazetini aldı. Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan çeşitli ilmî makalelerine ek olarak Fecr tarafından neşredilen dört kitabı daha bulunan ve Arapça ile İngilizcenin yanında Farsça ve Korece de öğrenmekte olan Akdağ, ilk doktora çalışmasını Arap Dili Tipolojisi üzerine yapmış, ikinci doktora çalışmasına ise Eski Türk Edebiyatı alanında devam etmektedir. Dilbilimci olan yazarın ilgi alanları arasında edebiyat, çeviribilim, sentaks, morfoloji, fonetik, fonoloji, etnomüzikoloji, müzikoloji, kıraat, tecvîd ve tefsîr de bulunmaktadır.

About the Author

Dr. Soner AKDAĞ

Born in Erzurum in 1984, Soner Akdağ studied Turkology at Atatürk University. He later lived in the United States for a period and received English-language education at Northern Virginia Community College. He completed his master's degree in the field of Qur'anic exegesis (tafsir). At the age of 21, he completed his first book-length study, *The Abū Bakr Shu'bah Transmission of 'Āṣim's Qur'anic Recitation*. During the same period, he studied Arabic and Islamic sciences according to the traditional madrasa curriculum and subsequently received an ijāzah. In addition to various scholarly articles published in international peer-reviewed journals, Akdağ is the author of four further books published by Fecr. Alongside Arabic and English, he is also studying Persian and Korean. He completed his first doctoral dissertation on the typology of the Arabic language and is currently pursuing a second doctorate in the field of Classical Turkish Literature. A linguist by training, Akdağ's academic interests include literature, translation studies, syntax, morphology, phonetics, phonology, ethnomusicology, musicology, Qur'anic recitation (qirā'āt), tajwīd, and Qur'anic exegesis (tafsir).

Kitap Hakında

İnsanların Çoğu

Kur'ân Merkezli Bir Okuma

Bu çalışma, Kur'ân-ı Kerîm'de farklı bağlamlarda tekrar edilen “insanların çoğu”, “onların çoğu” ve “insanlardan birçoğu” ifadelerini, Kur'ân'ın insan ve hakikat tasavvuru çerçevesinde bütüncül olarak incelemektedir. Araştırmanın temel problemi, çoğunluğun hakikatin belirleyici ölçütü olarak kabul edilmesi-nin Kur'ânî düşünce açısından nasıl değerlendirilmesi gerektiğidir. Bu bağlamda eser, çoğunluğun niceliksel üstünlüğü ile hakikatin epistemik ve ahlâkî değeri arasındaki farkı ortaya koymayı amaçlamaktadır. Kur'ân'daki ilgili ayetlerin incelenmesi sonucunda insanların çoğunun iman etmemek, bilmemek, akletmemek, şükretmemek ve zanna uymak gibi tutumlarla nitelendirildiği; buna karşılık hakikate bağlılığın çoğu zaman sayıca az kimseler üzerinden temsil edildiği görülmektedir. Ancak çalışma, çokluğu veya azlığı kendi başına değer ölçüsü olarak kabul etmemekte; belirleyici unsurun vahiy, burhan, sahih bilgi, aklın doğru kullanımı ve tahkik olduğunu vurgulamaktadır. Hz. Nûh, Hz. İbrahim, Hz. Mûsâ, Hz. Lût ve Hz. Muhammed'in tebliğ mücadeleleri üzerinden de hakikat ile çoğunluk arasındaki ilişkinin tarihsel örnekleri ele alınmaktadır. Ayrıca gelenek, taklit, kamuoyu baskısı, sosyal onay, algı yönetimi ve modern dijital kalabalıklar bağlamında çoğunluğun birey üzerindeki etkisi tartışılmaktadır. Sonuç olarak çalışma, Kur'ân'ın insanı kalabalıkların yönlendirmesine teslim olan edilgen bir varlık olmaktan çıkarıp vahiy, akıl ve delil temelinde hakikati araştıran bilinçli bir şahsiyet olmaya çağırıldığı sonucuna ulaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân, insanların çoğu, çoğunluk, hakikat, vahiy, burhan, tahkik, akıl, zan, taklit, iman, kamuoyu.

About the Book

Most People

A Qur'an-Centered Reading

This study examines, in a holistic manner, the expressions “most people,” “most of them,” and “many of the people,” which are repeatedly used in different contexts in the Qur’an, within the framework of the Qur’anic conception of humanity and truth. The central problem of the study is how the acceptance of the majority as a determining criterion of truth should be evaluated from the perspective of Qur’anic thought. In this context, the study aims to demonstrate the distinction between the quantitative superiority of the majority and the epistemic and moral value of truth. An examination of the relevant Qur’anic verses reveals that the majority of people are characterized by attitudes such as disbelief, ignorance, failure to reason, ingratitude, and following conjecture, whereas adherence to truth is often represented by individuals who are few in number. However, the study does not regard either numerical majority or minority as an intrinsic criterion of value; rather, it emphasizes that the determining criteria are revelation, burhan (clear proof), sound knowledge, the proper use of reason, and tahqiq (critical verification). The historical relationship between truth and the majority is also examined through the struggles of Prophets Noah, Abraham, Moses, Lot, and Muhammad in conveying the divine message. Furthermore, the influence of the majority on individuals is discussed in the context of tradition, imitation, social pressure, social approval, perception management, and modern digital crowds. Ultimately, the study concludes that the Qur’an calls human beings to move beyond passive submission to the direction of the masses and to become conscious individuals who actively seek

and pursue truth on the basis of revelation, reason, and evidence.

Keywords: Qur'an, most people, majority, truth, revelation, evidence, critical verification, reason, conjecture, imitation, faith, public opinion.

İthaf

*Her daim ilim ve irfanının taht-ı sâyesinde
yer bulmaktan şeref duyduğum
koca çınar Prof. Dr. Mehmet Sadi Çöğenli'ye
dâreynde af ve âfiyet niyazıyla...*

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	xiii
GİRİŞ	1
1. Bu Kitap Neden Yazıldı?	1
2. Kur’ân’da “İnsan” ve “İnsanların Çoğu” İfadelerinin Genel Görünümü	3
3. Hakikat Sayıyla Ölçülür mü?	9
 BİRİNCİ BÖLÜM	
ÇOĞUNLUK HAKİKATİN ÖLÇÜSÜ DEĞİLDİR!	13
1. Kur’ân’ın Çoğunluğa Bakışı	13
2. Delil mi, Çoğunluk mu?	16
3. “Zan” ile “Bilgi” Arasındaki Fark	19
4. Akletmek, Düşünmek ve Tedebbür	22
5. “Basiret” ve “Furkân” Sahibi Olmak	26
5.1. <i>Basiret: Gözün Değil, Kalbin Görmesi</i>	26
5.2. <i>Furkân: Hak ile Bâtıl Ayıran Ölçü</i>	27
5.3. <i>Kalabalıkların Sisinde Basireti Korumak</i>	28
6. Hakikat Oylamayla Belirlenmez!	29
7. Çoğunluk Neden Ölçü Olamaz?	31
8. Çoğunluğa Uymanın Tehlikesi: En’âm 116	33
 İKİNCİ BÖLÜM	
KUR’ÂN’A GÖRE İNSANLARIN ÇOĞU	37
1. İnsanların Çoğu İman Etmez	37
2. İnsanların Çoğu Allah’a Ortak Koşar	39
3. İnsanların Çoğu Bilmez	43
4. İnsanların Çoğu Akletmez	45
5. İnsanların Çoğu Şükretmez	49
6. İnsanların Çoğu Küfür ve Küfrâdadır	53
7. İnsanların Çoğu Fâsıktır	58
8. İnsanların Çoğu Zanna Uyar	64
 ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
AZ OLANLAR VEYA İNSANLARIN AZI	69
1. Kur’ân Neden “Az”ı Över?	69
2. “Kullarımdan Pek Azı Şükreder”	70

3. Hz. Nûh (a.s.): Yüzyıllarca Süren Davet ve Bir Avuç İnanan	71
4. Hz. İbrâhîm (a.s.): Tek Başına Bir Ümmet	72
5. Hz. Mûsâ (a.s.) ve İsrailoğulları: Firavun’un İktidarına Karşı Bir Avuç Genç	74
6. Sapkın Bir Toplumda Yalnız Kalmış Bir Peygamber: Hz. Lût	76
7. Tâlût ve Câlût Mücadelesi: “Nice Az Topluluklar...”	77
8. Ashâb-ı Kehf: Yedi Uyurlar mı Uyanıklar mı?	78
9. Bedir: Sayının Değil İmanın Zaferi	79
9. Kurtuluşun Ölçüsü Sayı Değildir!	81

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇOĞUNLUĞUN CAZİBESİ 83

1. Sürü Psikolojisi	83
2. Geleneğin Baskısı	85
3. Kütleleşen Atalar ve Taklit	86
4. Güçlü Olanın Peşinden Gitmek	87
5. Kamuoyu Baskısı ve Sosyal Onay İhtiyacı	89
6. Kalabalıkların Gücü Adına!	90
7. Algı Yönetimi	91
8. Korku ve Konfor Alanı	93
9. Hakikatin Yalnızlığı	94

BEŞİNCİ BÖLÜM

MÜMİN KİME/NEYE UYAR? 97

1. Akl-ı Selîm ve Delile Bağlı Yaşamak	97
2. Vahiy Merkezli Düşünmek	98
3. Çoğunluk Değil Hakikat	100
4. Yalnız Kalabilme Cesareti	101
5. Kur’ân’ın İnşa Ettiği İnsan/Benlik	102

SONUÇ 105

EKLER 107

KAYNAKÇA 115

DİZİN 117

ÖN SÖZ

Kalabalıklar, insana güven verir.

İnsan, çoğunluğun yürüdüğü yolun doğru olduğuna inanmak ister. Zira kalabalığın içinde yürümek kolaydır; düşünmenin, sorgulamanın ve bedel ödemenin yükünü hafifletir. Tarih boyunca nice yanlışlar, yalnızca çoğunluk tarafından benimsendiği için doğru zannedilmiş; nice hakikatlerse az sayıda insan tarafından savunulduğu için değersiz görülmüştür. Oysa Kur’ân, insanı kalabalıklara değil, hakikate çağırır.

Bu çağrının en dikkat çekici ifadelerinden biri, tekrar tekrar karşımıza çıkan şu terkiptir: *“İnsanların çoğu...”*.

Kur’ân, bu ifadeyi her kullandığında bizim için insan tabiatına dair yeni bir perdeyi aralar. Bazen insanların çoğunun bilmediğini, bazen iman etmediğini, bazen şükretmediğini, bazen de hakikatten yüz çevirdiğini haber verir. Buna karşılık hakka bağlı kalanların çoğu zaman az olduğunu gösterir.

Bu, insanı çoğunluktan korkutmak için değil; çoğunluğu ölçü edinmekten sakındırmak içindir. Çünkü hakikat, sayılarla belirlenmez.

Vahyin dili bize şunu öğretir: Bir düşüncenin yaygın olması onu doğru yapmaz, bir hakikatin az kişi tarafından savunulması da onu değersiz kılmaz. Hak, taraftarlarının çokluğuyla değil, kaynağının doğruluğuyla hak-tır.

İşte elinizdeki bu küçük kitap, Kur’ân’ın bu dikkat çekici hitabını yeniden okumaya yönelik mütevazı bir davettir. Odaklandığı konunun ehemmiyeti ve şümûlü do-

layısıyla sık sık tekrarlara düşmesi kaçınılmaz olan bu eser, şayet okuyucusunu “İnsanlar ne diyor?” sorusundan önce “Allah ne buyuruyor?” sorusunu sormaya sevk edebilirse maksadına ulaşmış olacaktır.

Başarı ancak Allah’tandır. O, ne güzel Mevlâ; ne güzel yardımcıdır!

Dr. Soner AKDAĞ

Erzurum 2026